

Násilie v online spravodajských portáloch a jeho kategorizácia v kontexte zamýšľaného publika

Kristína ŠLESÁROVÁ

Abstrakt

Táto práca sa zameriava na skúmanie výskytu násilných obsahov v spravodajských portáloch, pričom osobitný dôraz kladie na to, ako sa tento obsah mení podľa cieľovej skupiny, na ktorú je portál zameraný. Cieľom príspevku je analyzovať kategórie násilia, o ktorých tieto portály píšú, zistiť ich početnosť a porovnať, či sa kategórie menia podľa cieľovej skupiny, na ktorú je portál zameraný. Obsah príspevku sa venuje aj problematike zodpovednosti médií a otázke, ako násilie v správach ovplyvňuje vnímanie a správanie publika. Výsledky štúdie ponúkajú teoretický aj praktický prínos pre médiá, pričom môžu pomôcť pri tvorbe regulácií a mediálnych stratégií zohľadňujúcich etické aspekty informovania o násilí.

Kľúčové slová

Násilie v médiách. Spravodajské portály. Cieľová skupina. Zodpovednosť médií. Etika.

Abstract

This work focuses on examining the occurrence of violent content in news portals, with particular emphasis on how this content changes based on the target audience of the portal. The aim of the work is to analyze the categories of violence reported by these portals, determine their frequency, and compare whether the categories vary depending on the audience the portal is aimed at. The content also addresses the issue of media responsibility and the question of how violence in the news influences audience perception and behavior. The study's findings offer both theoretical and practical contributions to the media, potentially aiding in the

development of regulations and media strategies that take into account the ethical aspects of reporting on violence.

Keywords

Violence in media. News portals. Target audience. Media responsibility. Ethics.

Úvod

V ére digitálnych médií zohrávajú online spravodajské portály zásadnú úlohu pri šírení informácií, vrátane správ o násilí. Vzhľadom na to, že správy o násilných udalostiach sú často senzáciou, médiá ich podávajú s cieľom zaujať pozornosť publika, čo vedie k otázkam, ako a v akej miere spravodajské portály píšú o násilí. Násilie sa v správach vyskytuje v rôznych formách – od fyzického násilia, cez verbálnu agresiu až po symbolické formy, ktoré sú často menej nápadné, no nemenej závažné.

Cieľom tohto príspevku je analyzovať, akou mierou sa násilie vyskytuje v správach rôznych online portálov a ako sú tieto násilné obsahy prezentované. Skúma, či existujú rozdiely v tom, ako jednotlivé portály pristupujú k násilným témam a ako sa táto prezentácia mení podľa cieľovej skupiny portálu. Zároveň sa príspevok venuje problematike, do akej miery môže časté zverejňovanie násilných obsahov ovplyvniť vnímanie publika a aké etické otázky to vyvoláva.

Práca tak prispieva k pochopeniu toho, ako médiá používajú témy násilia v snahe získať pozornosť, a poskytuje náhľad do štruktúry a frekvencie násilného obsahu v online spravodajských portáloch. Tieto poznatky môžu byť základom pre diskusiu o zodpovednosti médií a o tom, ako by mali pristupovať k informovaniu o násilných udalostiach.

Metodológia výskumu

V rámci výskumu sa použije komparatívna metóda výskumu, ktorá sa zameria na porovnanie rôznych spravodajských portálov podľa toho, na akú vekovú cieľovú skupinu sa orientujú. Výskum bude sledovať, aké formy násilného obsahu tieto portály zverejňujú a do akej miery sa ich obsah líši podľa preferencií a záujmov jednotlivých vekových skupín publika. Do vzorky budú zahrnuté spravodajské portály, ktoré sú špecificky orientované na rôzne vekové skupiny čitateľov. Vytvoria sa kategórie násilného obsahu a bude sa zisťovať, v akej miere jednotlivé portály publikujú obsah, ktorý spadá do týchto kategórií za určité časové obdobie. Na konci sa portály porovnajú medzi sebou a vyvodí sa záver, či intenzita publikovania násilného obsahu závisí od cieľovej skupiny portálu.

Výskumná téma: Analýza foriem násilného obsahu zverejňovaného na spravodajských portáloch v závislosti od vekovej cieľovej skupiny ich publika.

Výskumný problém: Dostupnosť a cielenie násilného obsahu v online médiách na mladistvých a maloletých

Výskumné otázky:

- Aké formy násilného obsahu zverejňujú spravodajské portály pre jednotlivé vekové cieľové skupiny?
- Existujú rozdiely v intenzite a frekvencii násilného obsahu medzi portálmi zameranými na mladých dospelých, strednú generáciu a staršiu generáciu?

Výskumné ciele:

- Identifikovať a kategorizovať formy násilného obsahu publikovaného na spravodajských portáloch podľa vekovej cieľovej skupiny publika
- Porovnať typ a intenzitu výskytu násilného obsahu medzi portálmi zameranými na mladých dospelých, strednú generáciu a staršiu generáciu

- Analyzovať rozdiely medzi typmi násilného obsahu, ktoré dominujú v článkoch určených pre jednotlivé vekové skupiny, a ich možné dôvody

Predmetom výskumu v tejto práci budú spravodajské portály a ich uverejnené články. Do výskumného súboru budú spadať kvantitatívne údaje ako štatistické a číselné údaje, kvalitatívne údaje ako analýza obsahu a vizuálne materiály ako obrázky. Ako výskumná metóda sa použije komparatívna metóda – porovnanie článkov a jednotlivých portálov medzi sebou.

Analýza a interpretácia výskumu

Prvý skúmaný portál – Interez

Portál Interez.sk, ktorý vznikol v auguste 2014, je jedným z najčítanejších slovenských portálov zameraných na mladú cieľovú skupinu vo veku 18-34 rokov. Obsah sa sústreďuje na témy ako cestovanie, ekológia, veda a inšpiratívne príbehy mladých ľudí. Interez je tiež veľmi aktívny na sociálnych sieťach ako Instagram a Facebook, ktoré sú veľmi využívané mladými ľuďmi a k článkom sa veľa krát dostanú práve cez tieto platformy. (Interez 2024)

Intenzita publikovania článkov je naozaj vysoká. Za posledných 24 hodín uverejnil portál 54 článkov, z toho 11 obsahovalo prvky násillia či už v nadpise alebo samotnom obsahu. Násillie bolo rôznych kategórií, vyskytlo sa verbálne násillie, fyzické násillie, politické násillie, sexuálne a domáce násillie. (Interez 2024)

Intenzita publikovania násilného obsahu

Za posledných 7 dní publikoval portál Interez.sk celkom 304 článkov. Z tohto celkového počtu 39 z nich obsahovalo prvky násillia, či už v nadpise, obsahu alebo priložených fotografiách, či videách. Tento násillný obsah sa vyskytuje v rôznych kategóriách. V najväčšom zastúpení bol publikovaný obsah s prvkami fyzického násillia. Obsahom týchto článkov boli vraždy a iné zločiny podobného typu. Za týchto 7 dní Interez.sk publikoval celkom 15 článkov s prvkami

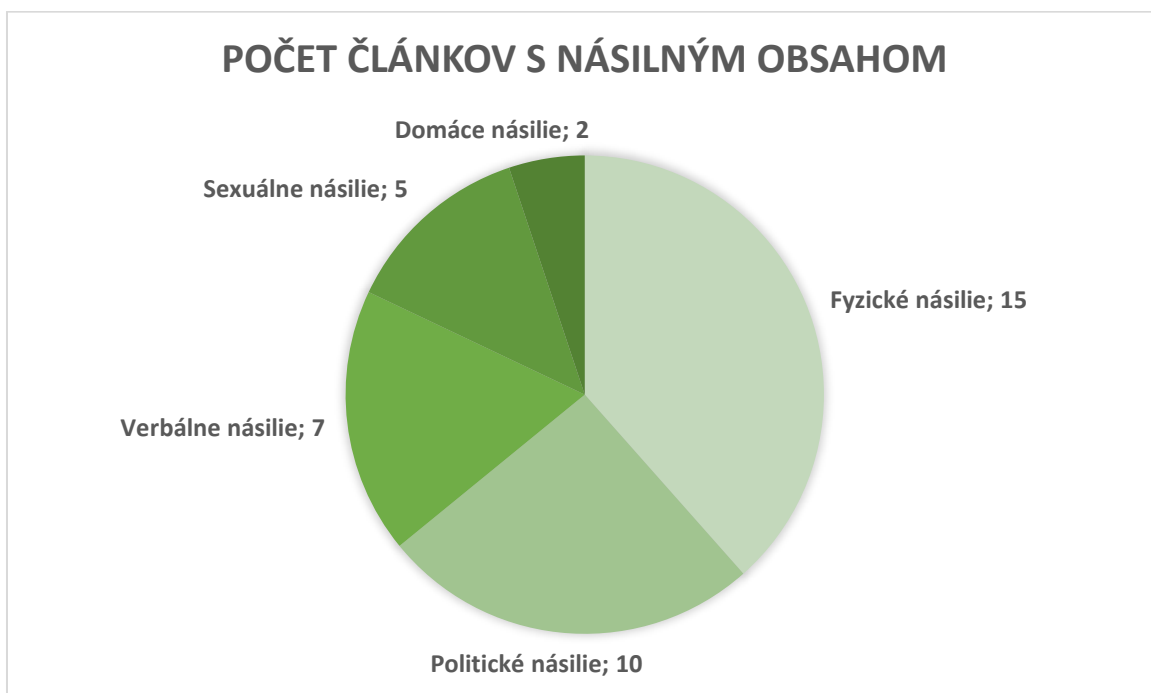
fyzického násilia. Druhou najpočetnejšou skupinou bolo politické násilie. V tejto kategórii bolo publikovaných celkom 10 článkov. Išlo najmä o články týkajúce sa vojny a politicky motivovaných činov, ktoré zahŕňali vyhrážky, vojnové dopady a podobne. Článkov s prvkami verbálneho násilia bolo za posledných 7 dní publikovaných 7. Išlo najmä o osočovanie členov parlamentu medzi sebou ale aj pred médiami a tiež sa objavil článok, ktorý opisoval búrlivú diskusiu používateľov jedného diskusného fóra medzi sebou. Sexuálne násilie bolo opisované celkom v 5 článkoch. Išlo o násilie páchané na ženách ale aj deťoch, páchané bolo buď formou nedobrovoľného styku alebo fotografovaním obetí a šírením týchto fotografií. Ako posledné s najmenším zastúpením o počte dvoch článkov boli publikované články, ktoré obsahovali domáce násilie. Tieto články sa týkali domáceho násilia na deťoch ale aj výpovede dospeléj osoby, ktorá bola obeťou tohto druhu násilia. (Interez 2024)

Prístupnosť k násilnému obsahu a čítanosť

Portál nemá vyhradenú kategóriu pre krimi, či násilný obsah, čo znamená, že čitateľ nemá priamy prístup ku kategórii so špecificky vybraným násilným obsahom. Niektoré články sú dostupné iba v platenej Premium verzii. Časť článku s násilným obsahom je však vždy prístupná, rovnako tak úvodná fotografia, ktorá často krát obsahuje násilné obsahy alebo obsahy, ktoré môžu byť nepríjemné pre ľudí s citlivejšou povahou. (Interez 2024)

Keď sa však pozrieme na popularitu takýchto typov článkov, môžeme si všimnúť, že medzi najčítanejšími za posledných 24 hodín alebo posledných 7 dní nedominuje ani jeden článok, ktorý by patril do nejakej zo skupín vyššie spomenutého násilného obsahu. Pre čitateľov tohto portálu sú atraktívnejšie články, ktoré násilie neobsahujú. (Interez 2024)

Obrázok 1 Štatistika článkov s násilným obsahom - portál Interez

Druhý skúmaný portál – Startitup

Spravodajský portál Startitup.sk je najväčšie slovenské médium zamerané na témy ako biznis, spravodajstvo a lifestyle. Každý mesiac ho navštívi viac ako 1,6 milióna Slovákov. Portál vznikol 24. februára 2014 a jeho cieľová skupina sú čitatelia vo veku 25-40 rokov. Rovnako ako Interez, aj Startitup všetky svoje články preklápa do obsahu vo forme príspevkov na Instagrame a Facebooku. (Startitup 2024)

Intenzita publikovania článkov je značne nižšia v porovnaní s Interezom. Za posledných 24 hodín publikoval portál Startitup.sk 25 článkov, z toho 6 obsahovalo prvky násillia. Na rozdiel od Interezu, išlo iba o jednu kategóriu a to politické násillie. Najviac sa tieto články týkali vojny na Ukrajine a v pásme Gazy. (Startitup 2024)

Intenzita publikovania násilného obsahu

Za posledných 7 dní publikoval portál Startitup.sk celkom 234 článkov. Z tohoto celkového počtu 33 z nich obsahovalo prvky násilia či už v nadpise, obsahu alebo priložených fotografiách, či videách. Tento násilný obsah sa vyskytol len v dvoch kategóriách a to fyzické násilie a politické násilie. (Startitup 2024)

Najväčšie zastúpenie malo politické násilie. V tejto kategórii bolo dokopy za 7 dní publikovaných 23 článkov, ktoré sa týkali vojny a vojnových dopadov. Fyzické násilie bolo obsiahnuté v 10 článkoch, ktoré sa týkali teroristických útokov a tragédií. (Startitup 2024)

Prístupnosť k násilnému obsahu a čítanosť

Na rozdiel od predošlého portálu Interez.sk, má Startitup vyčlenené samostatné kategórie pre krimi, vojnu na Ukrajine a tiež Izrael vo vojne. V týchto troch kategóriách má čitateľ priamy prístup k obsahu s násilným obsahom. Tak, ako predošlý portál, aj u tohto sú niektoré články dostupné len v Premium verzii. Časť článku s násilným obsahom je však vždy prístupná, rovnako tak úvodná fotografia, ktorá často krát obsahuje násilné obsahy alebo obsahy, ktoré môžu byť neprijemné pre ľudí s citlivejšou povahou. (Startitup 2024)

Ani na tomto portáli čítanosť takéhoto typu obsahu nie je veľká. Portál nám poskytuje prehľad najčítanejších článkov za posledných 24, 48 hodín a 7 dní. Jediný článok, ktorý sa objavil medzi najčítanejšími článkami a obsahuje prvky nenávistného, či násilného obsahu je článok týkajúci sa vojny na Ukrajine, ktorý opisuje problémy Ruska s muníciou. (Startitup 2024)

Obrázok 2 Štatistika článkov s násilným obsahom - portál Startitup

Tretí skúmaný portál – Pravda

Portál Pravda.sk je našim tretím skúmaným portálom a patrí medzi top 5 online médií na Slovensku. Okrem spravodajstva a publicistiky sa venuje aj témam ako lifestyle, rodina, zdravie, auto-moto, financie, cestovanie, bývanie či technológie. Cieľová skupina tohto portálu je ekonomicky aktívne obyvateľstvo vo veku 25-55 rokov. Rovnako ako predošlé dva, aj Pravda všetky svoje články preklápa do obsahu vo forme príspevkov na Instagrame a Facebooku. (Pravda 2024)

Intenzita publikovania je spomedzi všetkých skúmaných článkov najvyššia. Pravda.sk za posledných 24 hodín publikovala 129 článkov, pričom 15 z nich obsahovalo prvky násilného obsahu. Išlo najmä o politické násillie so zastúpením 8 článkov, verbálne násillie, ktoré predstavovalo 4 publikované články a fyzické násillie, ktorého prvky obsahovali 3 články. (Pravda 2024)

Intenzita publikovania násilného obsahu

Za posledných 7 dní publikoval portál Pravda.sk 817 článkov. Aby sme objektívne porovnali množstvo násilného obsahu publikovaného na portáli Pravda s množstvom násilného obsahu publikovaného na portáloch Interez a Startitup, vybrali sme na porovnanie iba prvých 250 článkov, aby bolo množstvo porovnateľné aj s predošlými dvomi portálmi. (Pravda 2024)

Z týchto 250 článkov obsahovalo 28 z nich prvky násilia. Najviac článkov bolo z kategórie politického násilia, ktoré sa týkali vojny a vojnových dopadov. V tejto kategórii bolo publikovaných 15 článkov. Druhé najpočetnejšie bolo fyzické násilie, v tejto kategórii bolo publikovaných celkom 6 články. Išlo o články s tematikou vraždy a tragédií. Z kategórie sexuálneho násilia boli publikované 2 články a týkali sa znásilnení. Ako posledná kategória bola zaznamenané verbálne násilie o počte 5 článkov, v ktorých sme mohli nájsť prvky hanenia druhej osoby alebo osočovania. (Pravda 2024)

Prístupnosť k násilnému obsahu a čítanosť

Portál Pravda.sk nemá vyhradenú kategóriu pre krimi, či násilný obsah, čo znamená, že čitateľ nemá priamy prístup ku kategórii so špecificky vybraným násilným obsahom. Čo sa čítanosti týka, Na tomto portáli nachádzame medzi najčítanejšími článkami za posledné 3 dni 6 článkov, ktoré obsahujú prvky politického násilia týkajúce sa vojny a 1 článok, obsahujúci prvky fyzického násilia, opisujúci vraždu. (Pravda 2024)

Obrázok 3 Štatistika článkov s násilným obsahom - portál Pravda

Zhrnutie analýzy

Porovnaním vybraných portálov sme zistili, že najvyššiu intenzitu publikovania násilného obsahu mal prvý portál Interez, ktorý je zameraný na najmladšiu vekovú skupinu od 18-34 rokov. V týchto článkoch sa vyskytovalo 5 druhov násillia – fyzické, politické, domáce, sexuálne a verbálne. Druhú najvyššiu intenzitu publikovania násilného obsahu mal portál Startitup, ktorého cieľová skupina je vo veku 25-40 rokov. Kategórie násillia boli len dve a to politické a fyzické. Najmenšiu intenzitu publikovania násilného obsahu mal portál Pravda, u ktorého prevažovali články týkajúce sa iných oblastí života. Pravda je zameraná na cieľovú skupinu vo veku 25-55 rokov, teda jej publikum siaha už do staršej vekovej skupiny. Kategórie násillia boli u Pravdy 4 a to politické, fyzické, sexuálne a verbálne.

Z pohľadu celkového publikovania všetkých článkov zo všetkých oblastí má Pravda najvyšší počet vyprodukovaných článkov spomedzi všetkých portálov. Môžeme teda tvrdiť že z časového hľadiska 7 dní vyprodukovala najviac článkov s násilným obsahom. Na to však vplýva množstvo všetkých vyprodukovaných článkov, ktoré značne prevyšuje ostatné dva skúmané portály. Miera výskytu násilného obsahu v určitom objeme publikovaných článkov,

ktorý je porovnateľný s ostatnými dvoma skúmanými portálmi, je v tomto prípade najnižšia, nie však oveľa nižšia ako u portálov Interez a Startitup.

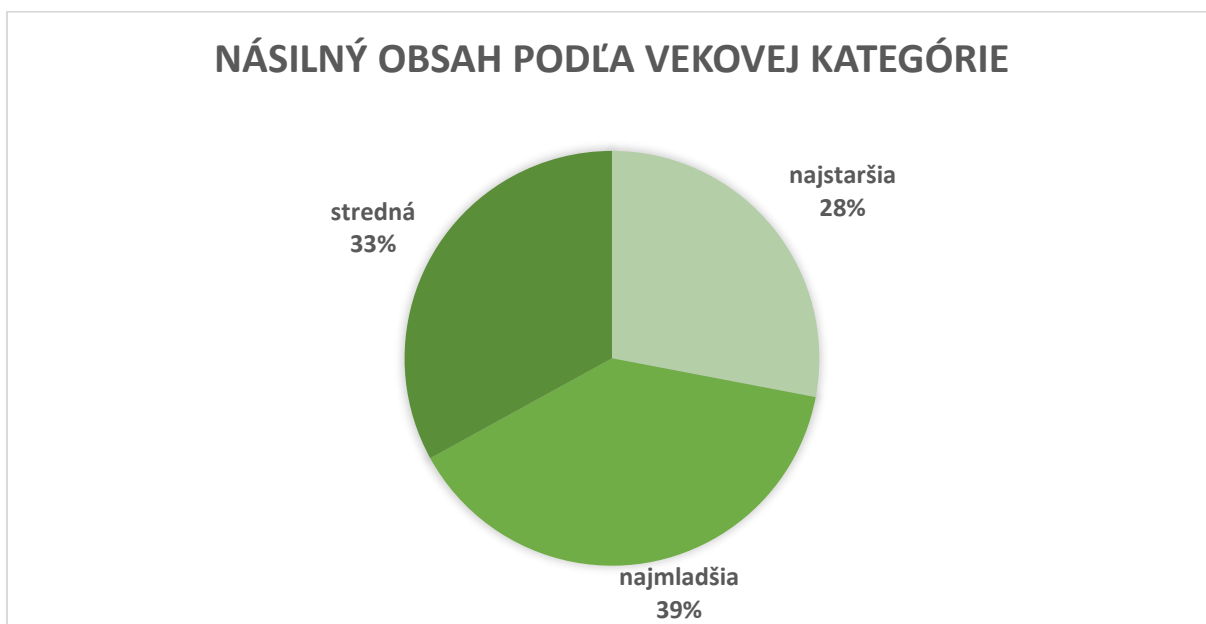
Diskusia

V našom výskume sme analyzovali formy násilného obsahu, ktoré zverejňujú spravodajské portály pre jednotlivé vekové cieľové skupiny. Pre najmladšiu cieľovú skupinu bolo zverejňovaných najviac kategórií a to fyzické, politické, domáce, sexuálne a verbálne násilie. Ako druhý v poradí bol portál Pravda, zameraný na najširšie publikum obsahujúce aj najstaršiu vekovú skupinu, u ktorého boli zaznamenané 4 kategórie násilia a to politické, fyzické, sexuálne a verbálne. Portál zameraný na strednú vekovú skupinu produkoval články, rozdelené len do dvoch kategórií násilia a to politické a fyzické.

U všetkých troch portálov dominovala najmä kategória politického násilia, vzhľadom na momentálne prebiehajúce vojny a aktuálne dianie vo svete a kategória fyzického násilia, ktoré opisovalo najmä vraždy alebo fyzické týranie.

Taktiež sme zistili, že existujú rozdiely v intenzite a frekvencii násilného obsahu medzi portálmi zameranými na mladých dospelých, strednú generáciu a staršiu generáciu. Portál zameraný aj na najstaršiu vekovú skupinu produkuje najviac článkov, tým pádom aj najviac článkov s násilným obsahom. Hustota výskytu násilného obsahu na celkový počet článkov však bola najvyššia u portálu zameraného na najmladšiu vekovú kategóriu. Všetky 3 výskumné ciele boli v našej práci splnené.

Obrázok 4 Výskyt násilného obsahu podľa vekovej kategórie čitateľov.

Na základe skúseností, s cieľom zvýšiť ochranu čitateľov pred vystavením nevhodnému alebo traumatizujúcemu obsahu, odporúčame, aby portály dôsledne označovali články, ktoré obsahujú násilný obsah, príslušnými symbolmi alebo ikonami. Tieto označenia by mali jasne signalizovať, aký konkrétny typ násillia sa v článku vyskytuje.

Takéto opatrenia nielenže pomôžu chrániť zraniteľnejších čitateľov, ako sú deti a mladiství, ale aj dospelých s citlivou povahou alebo osoby, ktoré sa môžu cítiť znepokojene či ohrozene pri pohľade na násilný obsah.

Zároveň by sme odporučili, aby portály obmedzili používanie citlivých fotografií pre úvodné obrázky článkov, najmä ak tieto fotografie zobrazujú explicitné scény násillia, zranenia alebo iné šokujúce situácie. Úvodný obrázok je často prvá vec, ktorú čitateľ uvidí, a jeho výber môže mať zásadný vplyv na psychiku diváka. Starostlivým výberom menej explicitných alebo neutrálnejších vizuálov by sa minimalizoval potenciálny negatívny vplyv, ktorý môže zasiahnuť nielen mladšie publikum, ale aj dospelých ľudí, ktorí sú citlivejší na násilný grafický obsah.

Limity výskumu

Medzi limity výskumu môžeme radiť časové hľadisko a typ publikovaných článkov podľa sezóny. Taktiež aktuálne dianie vo svete, ktoré vplyva na témy publikovaných článkov a tiež na to, čo je aktuálne čitateľmi najviac vyhľadávaná téma. Nakoľko náš výskum sa zameriaval na aktuálne publikované články, výsledky by mohli byť iné, keby sme výskum realizovali v inom období roka alebo v čase diania inej katastrofy, ako sú tie, ktoré sa momentálne dejú.

Záver

V našom výskume sme analyzovali 3 spravodajské portály a zistili intenzitu publikovania násilného obsahu a jeho kategorizáciu na základe cieľovej skupiny čitateľov. Zistili sme tiež, či na jednotlivých portáloch patria tieto články medzi najčítanejšie a obľúbené medzi čitateľmi.

Odpovedali sme na výskumné otázky: aké formy násilného obsahu zverejňujú spravodajské portály pre jednotlivé vekové cieľové skupiny a tiež či existujú rozdiely v intenzite a frekvencii násilného obsahu medzi portálmi zameranými na mladých dospelých, strednú generáciu a staršiu generáciu.

Naše zistenia potvrdzujú, že existujú rozdiely v publikácii článkov s násilným obsahom podľa cieľovej skupiny čitateľov. Portál zameraný na najmladšiu vekovú skupinu mal najvyššiu mieru publikovania násilného obsahu, zatiaľ čo portál zameraný na staršiu vekovú skupinu mal intenzitu najnižšiu.

Zoznam použitých zdrojov

ANDOROVÁ, Veronika, (2019). *Našli sme recept, ako firmám prilákať nových zamestnancov. Každá firma by ho mala poznať*. Online. 2019. Dostupné na: <https://www.startitup.sk/nasli-sme-recept-ako-firmam-prilakat-novych-zamestnancov-kazda-firma-by-ho-mala-poznat/>. [zobrazené 2024-10-14].

BALÁZSOVÁ, Henrieta, (2023). *Verbálne násilie môže bolieť rovnako ako to fyzické*. Online. 2023. Dostupné na: <https://www.interez.sk/blog/aj-verbalne-nasilie-moze-boliet-tu-je-7-znameni-ze-je-pritomne-aj-vo-vasom-vztahu/> . [zobrazené 2024-10-14].

GENDER.GOV, [s. a.]. *ISO o násilí*. Online. Dostupné na: <https://www.gender.gov.sk/zastavmenasilie/o-nasili-2/formy-nasilia/> . [zobrazené 2024-10-14].

INTEREZ, [s. a.]. *ISO reklama*. Online. Dostupné na: <https://www.interez.sk/reklama/> . [zobrazené 2024-10-14].

MACHOVÁ, Kateřina, (2020). *Politické násilí*. Online. 2020. Dostupné na: <https://www.studentsummit.cz/wp-content/uploads/2021/02/Politicke-nasili.pdf> . [zobrazené 2024-10-14].

OUR MEDIA SR, (2024). *Mediálne portfólio skupiny Our media SR*. Online. 2024. Dostupné na: https://data.pravda.sk/sk/download/inzercia/prezentacia_our-media-sk.pdf . [zobrazené 2024-10-14].

PIETRUCHOVÁ, Oľga, (2020). *On-line metodika postupu polície prvého kontaktu v prípadoch domáceho násilia*. Online. 2020. Dostupné na: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/07/Metodika_domace-nasilie.pdf . [zobrazené 2024-10-14].

Autorka

Kristína Šlesárová

kristina.slesarova@st.fhv.uniza.sk

Fakulta humanitných vied

Žilinská univerzita v Žiline

Univerzitná 8215/1

010 26 Žilina

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Kristína Šlesárová je študentka Žilinskej univerzity v Žiline, kde sa venuje štúdiu mediamatiky a kultúrneho dedičstva na Fakulte humanitných vied. Pochádza zo Žiliny, kde absolvovala Gymnázium Hlinská 29. V súčasnosti žije v Rajeckých Tepliciach. Doposiaľ nenapísala a nepublikovala žiadne publikácie. Venuje sa cestovaniu, tvorbe digitálnych produktov a učeniu sa cudzích jazykov.

